

Datum: 2009-01-26 Dnr: 301-4139-2008
Ert datum: 2008-11-19 Er ref: N2008/2573/E

Näringsdepartementet
Energi, att. Henrik Wingfors
103 33 STOCKHOLM

Remiss - Ett energieffektivare Sverige (delbetänkande SOU 2008:25), Vägen till ett energieffektivare Sverige (slutbetänkande SOU 2008:110)

Riksantikvarieämbetets synpunkter

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) tillstyrker utredningens ansatser för att minska användningen av energi och att utredningen bör ses i ett systemperspektiv. RAÄ:s synpunkter består i dels att förslagets effekter på landskapet och miljön behöver konsekvensbedömas, dels att energiåtgärder inte bör stå i strid med skyddsbestämmelser för kulturmiljöer. RAÄ har inga synpunkter på utredningens författningsförslag angående ellagen och fjärrvärmelagen.

Förslagets effekter på landskapet behöver konsekvensbedömas

RAÄ saknar en diskussion om förslagets praktiska konsekvenser för landskapet och miljöns historiska dimension. Utredningen fokuserar ensidigt på marknadshinder avseende effektivare distribution och konsumtion av energi, fastän EU-direktiven också lyfter fram frågor om produktion, miljöpåverkan och sociala prioriteringar. Varken i delbetänkandet eller i slutbetänkandet utvecklas en helhetssyn på effekter på den fysiska miljön i hela kedjan produktion-distribution-konsumtion. RAÄ efterlyser en analys av hur ändringar på ett visst ställe i energisektorn får mer eller mindre svårbedömda återverkningar på den fysiska miljön. Landskap och byggd miljö påverkas av bl.a. biobränsleproduktion, vindkraft, anläggningar för distribution och infrastruktur. Byggnader påverkas t.ex. av åtgärder för isolering. Det behövs en tydlighet för hur skilda styrmedel för såväl stimulans som restriktioner inom energisektorn kan leda till olika positiva eller negativa effekter i landskapet.

Datum: 2009-01-26

Dnr: 301-4139-2008

Energieffektivisering i kulturmiljöer

Utredningen går inte in på konkreta miljöeffekter. RAÄ vill dock framhålla att förslag om energiåtgärder bör utformas så att de inte står i strid med skyddsbestämmelser för kulturmiljöer, t.ex. kulturresevat skyddade enligt miljöbalken (1998:808), eller kyrkor och byggnadsminnen skyddade enligt kulturminneslagen (1988:950). Det anges inte sällan i bestämmelser för skyddade byggnader att exteriören inte får ändras så att de kulturhistoriska värdena skadas. Samtidigt är ofta åtgärder för energieffektivisering angelägna. RAÄ anser att nya energikrav behöver kombineras med resurser för antikvariskt motiverade merkostnader för att anpassa olika tekniska lösningar. Exempel kan vara att utforma tilläggsisolering, fönsterisolering, värmepålägg, solpaneler etc. så att de passar in i kulturmiljön på ett bra sätt. Det är även generellt önskvärt med satsningar på forskning och utveckling för att ta fram ny energiteknik som fungerar väl i kulturmiljöer.

Riksantikvarieämbetets beslut

Detta yttrande har beslutats av riksantikvarien Inger Liliequist efter föredragning av avdelningsdirektören Leif Gren. Även avdelningschefen Jan-Gunnar Lindgren och enhetschefen Birgitta Elfström har varit med om den slutliga handläggningen.

Inger Liliequist

Leif Gren

Kopia: Kulturdepartementet, 103 33 Stockholm.